

Linux Sistemlerde PostgreSQL Yönetimi

İçindekiler

- [PostgreSQL Sunucusuna Bağlanma...](#)
 - [Veritabanı İstemcisi / psql...](#)
 - [Temel Veritabanı İşlemleri...](#)
 - [Tablo İşlemleri...](#)
 - [Veri İşlemleri...](#)
 - [Tarih ve Zaman Fonksiyonları...](#)
 - [Metin \(String\) Fonksiyonları...](#)
 - [Kullanıcı Yönetimi...](#)
-

Debian tabanlı sistemler için repositoryden PostgreSQL kurulumu:

Paket indexlerini güncelle.

```
sudo apt update && sudo apt upgrade -y
```

PostgreSQL kur.

Debian/Ubuntu resmi depolarında PostgreSQL paketi hazır geliyor:

```
sudo apt install postgresql -y
```

PostgreSQL servisini kontrol et.

Linux'ta kontrol için terminale:

```
sudo systemctl status postgresql
```

Eğer çalışmıyorsa başlatmak için:

```
sudo systemctl start postgresql
```

Sistem açılışında otomatik olarak başlaması için:

```
sudo systemctl enable postgresql
```

PostgreSQL'in veritabanı kümesi (database cluster) dediğimiz şey aslında PostgreSQL'in tüm verilerini, ayarlarını ve iç yapısını tuttuğu bir dizin.

Ana klasörler

- `base/` → Tüm veritabanlarının tabloları burada durur.
Her veritabanı için bir alt klasör vardır. Her tablo, index, sequence dosya olarak saklanır.
- `global/` → Tüm cluster'a ait global veriler (ör. kullanıcılar, roller, transaction ID'ler).
- `pg_wal/` (eski adı `pg_xlog`) → Write Ahead Log dosyaları; veri bütünlüğünü sağlamak için yapılan değişikliklerin günlükleri.
- `pg_multixact/` → Çoklu transaction bilgileri.
- `pg_tblspc/` → Tablespace'lere (farklı disklere/veri yollarına ayrılan alanlar) sembolik linkler.
- `pg_stat/` → İstatistik bilgileri.
- `pg_logical/` → Mantıksal replikasyon için kullanılan bilgiler.
- `pg_commit_ts/` → Commit timestamp verileri.
- `pg_subtrans/` → Transaction alt-id bilgileri.

Önemli dosyalar

- `PG_VERSION` → Bu kümenin hangi PostgreSQL sürümüne ait olduğunu gösterir (ör. `15`).
- `postgresql.conf` → Sunucunun ana yapılandırma dosyası. (Port, shared_buffers, logging vs. ayarlar).
- `pg_hba.conf` → Kimlik doğrulama kuralları (hangi IP'den kim, hangi yöntemle bağlanabilir).
- `pg_ident.conf` → Sistem kullanıcıları ile PostgreSQL kullanıcılarını eşleştirme.
- `postmaster.pid` → Sunucu çalışırken PID (process ID) bilgisini tutar.

PostgreSQL varsayılan veritabanı kümesinin (data cluster) konumu işletim sistemine ve kurulum yöntemine göre değişir.

- Debian / Ubuntu / Pardus dağıtımlarında (apt ile kurulum):

```
/var/lib/postgresql/<version>/main
```

- RedHat / CentOS / Fedora dağıtımlarında (yum/dnf ile kurulum):

```
/var/lib/pgsql/<version>/data
```

- Kaynaktan derlediysen (make install): Kurulum sırasında initdb çalıştırırken verdiği -D parametresine göre belirlenir.

```
initdb -D /usr/local/pgsql/data
```

Not : Kesin konumu öğrenmek için postgres kullanıcısıdayken terminale psql -U postgres -c "SHOW data_directory;" komutu girilir.

PostgreSQL'de veritabanı (DB) ve tablo (nesne) kimliklerini (OID) öğrenmek için:

```
postgres=# SELECT datname, oid FROM pg_database WHERE datname = 'db';
```

```
datname | oid
-----+-----
db      | 16448
(1 row)
```

-- PostgreSQL'in sistem kataloğu olan pg_database tablosundan bilgi çeker. pg_database tüm veritabanlarının kayıtlarını tutar.

-- /var/lib/postgresql/<version>/main/base/ konumunda ilgili veritabanının oid numarası ile ilgili klasörde veritabanı bilgileri bulunur.

```
postgres=# SELECT relname, oid FROM pg_class WHERE relname = 'tablo';
```

```
relname | oid
-----+-----
tablo   | 16449
(1 row)
```

-- pg_class adlı sistem kataloğunda sorgulama yapar. pg_class tabloların, görünümünün, dizinlerin vs. meta verilerini tutar.

PostgreSQL hangi IP'den dinlediğini aşağıdaki komut ile sorgulunabilir!

```
sudo ss -ltnp | grep 5432
```

Not : Bu çıktı LISTEN eden adresleri gösterir. Örneğin: 127.0.0.1:5432 gibi olmalı. Eğer hiç çıkmıyorsa PostgreSQL çalışmıyor demektir.

postgresql.conf ayar dosyası

Dosya genelde `/etc/postgresql/<version>/main/postgresql.conf` yada `/var/lib/pgsql/data/postgresql.conf` konumunda bulunur:

pg_hba.conf

```
postgres=# \c vt ahmetp
connection to server on socket "/var/run/postgresql/.s.PGSQL.5432" failed:
FATAL: Peer authentication failed for user "ahmetp"
Previous connection kept
```

Not : Bu hata peer authentication (kimlik doğrulama) seçeneği ile ilgilidir.

PostgreSQL'de pg_hba.conf dosyası bağlantıların nasıl doğrulanacağını belirler. Bu durumda "ahmetp" kullanıcısı için peer yöntemi geçerli.

Eğer peer aktifse: PostgreSQL, sistemde oturum açtığınız Linux kullanıcısı adı ile PostgreSQL kullanıcı adının aynı olmasını ister.

Linux'ta "ahmet" kullanıcısıyla, ama PostgreSQL'de "ahmetp" ile bağlanmak istiyorsun → eşleşme yok → FATAL: Peer authentication failed.

Bağlanabilmek için pg_hba.conf dosyasını düzenlemiz gerekir.

Dosya genelde bu konumda olur:

```
/etc/postgresql/<sürüm>/main/pg_hba.conf
```

İçinde şuna benzer satır vardır:

```
local    all    all    peer
```

Bunu şu şekilde değiştir:

```
local    all    all    md5
```

Sonra PostgreSQL'i yeniden başlat:

```
sudo systemctl restart postgresql
```

Terminalden PostgreSQL sunucusuna bağlanmak için:

[↑ Başa Dön...](#)

- `ahmet@pardus:~$ sudo su` Komutu ile root kullanıcısına geçilir.
- `root@pardus:~# su - postgres` Komutu ile postgres kullanıcısına geçilir.
- `postgres@pardus:~$ psql` Komutu ile PostgreSQL sunucusuna bağlanılır.

```
postgres@pardus:~$ psql
Password for user postgres:
psql (15.14 (Debian 15.14-0+deb12u1))
Type "help" for help.

postgres=#
```

Yada PostgreSQL oturumuna kısıyoldan bağlanmak için:

```
ahmet@pardus:~$ sudo -u postgres psql
```

Not : PostgreSQL kurulunca varsayılan olarak "postgres" adında bir kullanıcı ve bu kullanıcıya ait "postgres" adında yeni bir veritabanı geliyor.

Veritabanı İstemcisi / psql

[Başa Dön...](#)

PostgreSQL sunucu interaktif terminal istemcisidir. PostgreSQL sunucuda sorgu çalıştırma, sorgu sonuçlarını görüntüleme, kabuk parametreleri ile dosya veya komut gönderme, betik içerisinde kullanarak otomatik işlemler yaptırabilir.

Genel Kullanımı

```
psql [seçenekler...] [veritabanı[kullanıcı]]
```

psql komutu için kullanılan parametreler:

Parametre	Açıklama	Örnek Kullanım
-h	Bağlanılacak sunucunun hostname/IP adresi	psql -h 192.168.1.10
-p	PostgreSQL port numarası (varsayılan: 5432)	psql -p 5432
-U	Bağlanılacak kullanıcı adı	psql -U postgres
-d	Bağlanılacak veritabanı adı	psql -d testdb
-W	Parolayı girmeye zorlar	psql -U user -W
-f	Bir SQL dosyasını çalıştırır	psql -d db -f script.sql
-c	Tek bir SQL komutu çalıştırır	psql -d db -c "SELECT * FROM users;"
-v	Değişken tanımlama	psql -v var=123 -f script.sql

Parametre	Açıklama	Örnek Kullanım
<code>-X</code>	psql başlangıç dosyası (.psqlrc) yüklenmesin	<code>psql -X</code>
<code>-A</code>	Hizalamayı kapatır (alignment off)	<code>psql -A -c "SELECT * FROM t"</code>
<code>-t</code>	Sadece satırları gösterir, başlık/format yok	<code>psql -t -c "SELECT now()"</code>
<code>-o</code>	Komut çıktısını dosyaya yazdırır	<code>psql -U postgres -d postgres -o sonuc.txt -c "SELECT * FROM ogrenciler;"</code>
<code>--help</code> veya <code>-?</code>	Yardım ekranı	<code>psql --help</code> veya <code>psql -?</code>
<code>--version</code> veya <code>-V</code>	Sürüm bilgisini gösterir	<code>psql --version</code> veya <code>psql -V</code>

Kullanıcı/parola ile TCP üzerinden veritabanına bağlanma:

```
$ psql -h 127.0.0.1 -U user -w -d db_name
Password for user user:
psql (11.5)
Type "help" for help.

db_name=>
```

Etkileşimli (interaktif) kabuk kullanma:

```
psql (11.5)
Type "help" for help.

postgres=# \c db_name
You are now connected to database "db_name" as user "postgres".
db_name=# SELECT * FROM table_name;
```

Etkileşimsiz kabuk kullanma (dışardan komut yollama):

```
$ psql -U user -c 'SELECT * FROM table_name;' db_name
```

Çıktıyı dosyaya kaydetme:

```
$ psql -U user -c 'SELECT * FROM table_name;' db_name > sonuc
```

Komut çıktısını kullanma (pipe):

```
$ echo '\c db_name \ SELECT * FROM table_name;' | psql
```

Dosyayı girdi olarak kullanma:

```
$ psql -U user db_name < sorgu.sql
```

Öntanımlı olarak sql sorgularının çıktıları sql biçiminde gelir psql üzerinden csv biçiminde çıktı almak için:

```
$ psql -U user -d db_name -A -F"," -c "select * from table_name;" > dosya.csv
```

psql istemci temel komutları:

\l	Veritabanılarını listeleme	\q	Çıkış
\c	Belirtilen veritabanına geçme	\help (\?)	Yardım
\dt	Tabloları listeleme	\copyright	Lisans bilgileri
\dT	Veri tiplerini listeleme	\conninfo	Sunucu bağlantı bilgileri
\du (\dg)	Veritabanı rol/kullanıcı listeleme	\password	Rol parolası belirleme
\dx	Yüklü olan eklentileri listeleme	\encoding	Tanımlı olan karakter kodlaması
\dn	Mevcut şemaları listeleme	\s	Geçmiş komutları listeleme

Temel Veritabanı İşlemleri

[↶ Başa Dön...](#)

Mevcut veritabanılarını listeleme:

```
postgres=# \l

               List of databases
   Name      | Owner   | Enc. | Collate | Ctype   | Access privileges
-----+-----+-----+-----+-----+-----
 postgres    | postgres | UTF8 | en_US.UTF-8 | en_US.UTF-8 | 
 template0   | postgres | UTF8 | en_US.UTF-8 | en_US.UTF-8 | =c/postgres +
               postgres=Ctc/postgres
 template1   | postgres | UTF8 | en_US.UTF-8 | en_US.UTF-8 | =c/postgres +
               postgres=Ctc/postgres
(3 rows)
```

Yeni bir veritabanı oluşturma:

```
postgres=# CREATE DATABASE db_name;
CREATE DATABASE
```

- `\c db_name` : Diğer veritabanına geçiş için kullanılır.

- `\l+` : Mevcut veritabanlarının size, tablespace ve description alanlarınıda listeler.
- `\i dosya` : PostgreSQL sunucusuna bağlandığın konumda bulunan script dosyasını çalıştırır.

Sahip belirterek veritabanı oluşturma:

```
postgres=# CREATE DATABASE db_name OWNER user;  
CREATE DATABASE
```

```
postgres=# CREATE DATABASE db_name  
WITH  
OWNER = postgres  
TEMPLATE = template0  
ENCODING = 'UTF8'  
LC_COLLATE = 'C'  
LC_CTYPE = 'C'  
CONNECTION LIMIT = 20;
```

Veritabanı sahipliğini değiştirmek için:

```
postgres=# ALTER DATABASE db_name OWNER TO user;  
ALTER DATABASE
```

Veritabanının ismini değiştirmek için:

```
postgres=# ALTER DATABASE db_name RENAME TO new_db_name;  
ALTER DATABASE
```

Veritabanını silmek için:

```
postgres=# DROP DATABASE db_name;  
DROP DATABASE
```

`SELECT datname FROM pg_database;` : Sistemdeki mevcut veritabanlarını listeleme sorgusu.

`SELECT username, usesysid FROM pg_user;` : Sistemdeki kullanıcı adı ve id bilgileri listelenir.

`SELECT * FROM pg_stat_activity WHERE datname='postgres';` : Adı verilen veritabanına bağlı connectionları listeler.

Tablo İşlemleri

[!\[\]\(e3f255517d37bb309a3a931ec4849e6a_img.jpg\) Başa Dön...](#)

Bir veritabanı içinde yeni bir tablo oluşturma:


```
postgres=# CREATE TABLE personel (  
    ad          varchar(40),  
    soyad       varchar(40),  
    kidem       int,  
    uid         int PRIMARY KEY  
);  
CREATE TABLE
```

Tabloları listeleme:

```
postgres=# \dt  
          List of relations  
 Schema |   Name   | Type  | Owner  
-----+-----+-----+-----  
 public | personel | table | postgres  
(1 row)
```

Tablonun ismini değiştirmek için:

```
postgres=# ALTER TABLE tablo_adı RENAME TO yeni_tablo_adı;  
ALTER TABLE
```

Tablo silme:

```
postgres=# DROP TABLE table_name;  
DROP TABLE
```

Tablo sahipliğini değiştirmek için:

```
postgres=# CREATE USER yildirim;  
CREATE ROLE  
postgres=# ALTER TABLE personel OWNER TO yildirim;  
ALTER TABLE  
postgres=# \dt  
          List of relations  
 Schema |   Name   | Type  | Owner  
-----+-----+-----+-----  
 public | personel | table | yildirim
```

Not : PostgreSQL'de bir tablo sahibini tablo oluşmadan belirlemek mümkün değildir. Tablo, onu oluşturan kullanıcıya aittir.

Tablo yapısını gösterme:

```
postgres=# \d personel
          Table "public.personel"
   Column |          Type          | Modifiers
-----+-----+-----
   ad     | character varying(40) |
  soyad   | character varying(40) |
  kidem    | integer                |
  uid      | integer                | not null
Indexes:
    "personel_pkey" PRIMARY KEY, btree (uid)
```

Tabloyu düzenleme: Yeni sütun ekleme:

```
postgres=# ALTER TABLE public.personel
ADD COLUMN yas INT;
```

Tabloyu düzenleme: Bir sütunun tipini değiştirme:

```
postgres=# ALTER TABLE public.personel
ALTER COLUMN ad TYPE character varying (50);
```

Tabloyu düzenleme: Bir sütun silme:

```
postgres=# ALTER TABLE public.personel
DROP COLUMN kidem;
```

Tabloyu düzenleme: Bir sütunun adını değiştirme:

```
postgres=# ALTER TABLE tablo_adi
RENAME COLUMN eski_isim TO yeni_isim;
```

Veri İşlemleri

[↶ Başa Dön...](#)

Tabloya bir satır ekleme:

```
postgres=# INSERT INTO personel VALUES('John','Doe',5,01);
INSERT 0 1

-- Sadece belirli kolonlar için ekleme yapılacak ise:
postgres=# INSERT INTO personel(ad,soyad) VALUES('John','Doe');
INSERT 0 1
```

Tabloya birden fazla satır ekleme:

```
postgres=# INSERT INTO personel VALUES
          ('Jane', 'Doe', 1, 02),
          ('Richard', 'Roe', 3, 03),
          ('Fred', 'Bloggs', 7, 04),
          ('Juan', 'Perez', 11, 05);

INSERT 0 4
```

Satır sorgulama:

```
postgres=# SELECT * FROM personel;
   ad   | soyad | kidem | uid
-----+-----+-----+----
John   | Doe   |      5 |   1
Jane   | Doe   |      1 |   2
Richard | Roe   |      3 |   3
Fred   | Bloggs |      7 |   4
Juan   | Perez |     11 |   5
(5 rows)

postgres=# SELECT ad,soyad FROM personel;
   ad   | soyad
-----+-----
John   | Doe
Jane   | Doe
Richard | Roe
Fred   | Bloggs
Juan   | Perez
(5 rows)
```

Sütun Güncelleme:

```
postgres=# UPDATE ogrenciler SET email='ersin-dari@yahoo.com' WHERE id=7;

UPDATE 1
```

Not : `WHERE` ile koşul belirtmezsek `ogrenciler` tablosundaki bütün `email` sütunları güncellenir.

Satır silme:

```
postgres=# DELETE FROM ogrenciler WHERE id=7;

DELETE 1
```

Not : `WHERE` ile koşul belirtmezsek `ogrenciler` tablosundaki bütün kayıtlar silinir.

İndeks işlemleri

PostgreSQL Primary Key ya da Unique Constraint için indeksi otomatik olarak oluşturur.

```

postgres=# \d personel
               Table "public.personel"
  Column |          Type          | Modifiers
-----+-----+-----
 ad      | character varying(40) |
 soyad   | character varying(40) |
 kidem   | integer                |
 uid     | integer                | not null
Indexes:
    "personel_pkey" PRIMARY KEY, btree (uid)

```

Standart indeks oluşturma:

```

postgres=# CREATE INDEX soyad_idx ON personel (soyad);
CREATE INDEX

```

Referans Verme İşlemleri

Bir tablodan başka bir tabloya o tablonun Primary Key alanı aracılığıyla referans verilir.

```

pagila=# CREATE TABLE items
(
    code int PRIMARY KEY,
    name text,
    price numeric(10,2)
);
CREATE TABLE

pagila=# CREATE TABLE orders
(
    no int PRIMARY KEY,
    date date,
    amount numeric,
    item_code int REFERENCES items (code)
);
CREATE TABLE

```

Referans veren tablo:

```
postgres=# \d orders
      Table "public.orders"
  Column | Type      | Modifiers
-----+-----+-----
no       | integer   | not null
date     | date      |
amount   | numeric   |
item_code | integer   |
Indexes:
    "orders_pkey" PRIMARY KEY, btree (no)
Foreign-key constraints:
    "orders_item_code_fkey" FOREIGN KEY (item_code) REFERENCES items(code)
```

Çalışma Zamanı Parametreleri

SHOW ile belirli bir çalışma parametresinin bilgisi alınabilir:

```
postgres=# SHOW DateStyle;
DateStyle
-----
ISO, MDY
(1 row)
```

Tüm parametrelerin listesine ve bilgisine erişmek için:

```
postgres=# SHOW ALL;
      name      | setting | description
-----+-----+-----
allow_system_table_mods | off     | Allows modifications of the structure
of ...
.
.
.
xmloption        | content | Sets whether XML data in implicit
parsing ...
zero_damaged_pages | off     | Continues processing past damaged
page headers.
(290 rows)
```

SET komutu ile bir parametre çalışma zamanında değiştirilebilir:

```
postgres=# SET timezone='Europe/Rome';
SET
```

SET komutu ile değiştirilen parametre sadece o oturumda geçerlidir, oturum kapandığında geçerliliğini kaybeder. Parametrelerin kalıcı olması için `postgresql.conf` dosyası üzerinde ayarlama yapılmalıdır.

PostgreSQL Tarih ve Zaman Fonksiyonları

[Başa Dön...](#)

◆ Zaman Bilgisi Alma

Fonksiyon	Açıklama	Örnek Kullanım	Örnek Çıktı
<code>NOW()</code>	Şu anki tarih ve saati döner (timestamp with time zone)	<code>SELECT NOW();</code>	2025-10-20 22:41:32.123+03
<code>CURRENT_TIMESTAMP</code>	<code>NOW()</code> ile aynıdır	<code>SELECT CURRENT_TIMESTAMP;</code>	2025-10-20 22:41:32.123+03
<code>CURRENT_DATE</code>	Sadece tarihi döner	<code>SELECT CURRENT_DATE;</code>	2025-10-20
<code>CURRENT_TIME</code>	Sadece saati döner	<code>SELECT CURRENT_TIME;</code>	22:41:32.123+03
<code>LOCALTIMESTAMP</code>	Saat dilimi olmadan döner	<code>SELECT LOCALTIMESTAMP;</code>	2025-10-20 22:41:32.123

◆ Tarih Formatlama (`TO_CHAR`)

Fonksiyon	Açıklama	Örnek Kullanım	Örnek Çıktı
<code>TO_CHAR(tarih, 'YYYY-MM-DD')</code>	Tarihi belirtilen biçime çevirir	<code>SELECT TO_CHAR(NOW(), 'YYYY-MM-DD');</code>	2025-10-20
<code>TO_CHAR(tarih, 'DD Mon YYYY')</code>	Ay adını içerir	<code>SELECT TO_CHAR(NOW(), 'DD Mon YYYY');</code>	20 Oct 2025
<code>TO_CHAR(tarih, 'HH24:MI:SS')</code>	Saat biçimi	<code>SELECT TO_CHAR(NOW(), 'HH24:MI:SS');</code>	22:45:30
<code>TO_CHAR(tarih, 'Day, DD Mon YYYY')</code>	Gün + tarih	<code>SELECT TO_CHAR(NOW(), 'Day, DD Mon YYYY');</code>	Monday, 20 Oct 2025

◆ Tarih Dönüştürme

Fonksiyon	Açıklama	Örnek Kullanım	Örnek Çıktı
<code>TO_DATE(string, format)</code>	String → Date	<code>SELECT TO_DATE('2025-01-15', 'YYYY-MM-DD');</code>	2025-01-15
<code>TO_TIMESTAMP(string, format)</code>	String → Timestamp	<code>SELECT TO_TIMESTAMP('2025-01-15 10:30', 'YYYY-MM-DD HH24:MI');</code>	2025-01-15 10:30:00

◆ Tarih Üzerinde İşlem (INTERVAL)

İşlem	Kullanım	Açıklama
Gün ekleme	<code>SELECT NOW() + INTERVAL '5 days';</code>	5 gün sonrasını verir
Ay çıkarma	<code>SELECT NOW() - INTERVAL '2 months';</code>	2 ay öncesini verir
Saat ekleme	<code>SELECT NOW() + INTERVAL '3 hours';</code>	3 saat ekler
Dakika ekleme	<code>SELECT NOW() + INTERVAL '30 minutes';</code>	30 dakika ekler
Yıl çıkarma	<code>SELECT NOW() - INTERVAL '1 year';</code>	1 yıl önceki zamanı verir

◆ Tarih Parçalama (EXTRACT, DATE_PART)

Fonksiyon	Açıklama	Örnek Kullanım	Örnek Çıktı
EXTRACT(YEAR FROM tarih)	Yıl bilgisi	SELECT EXTRACT(YEAR FROM NOW());	2025
EXTRACT(MONTH FROM tarih)	Ay bilgisi	SELECT EXTRACT(MONTH FROM NOW());	10
EXTRACT(DAY FROM tarih)	Gün bilgisi	SELECT EXTRACT(DAY FROM NOW());	20
EXTRACT(DOW FROM tarih)	Haftanın günü (0=Pazar)	SELECT EXTRACT(DOW FROM NOW());	1
DATE_PART('hour', tarih)	Saat bilgisi	SELECT DATE_PART('hour', NOW());	22

◆ Tarih Farkı Hesaplama

Fonksiyon	Açıklama	Örnek Kullanım	Örnek Çıktı
AGE(t1, t2)	İki tarih arasındaki fark	SELECT AGE('2025-10-20', '2020-10-20');	5 years
AGE(NOW(), dogum_tarihi)	Yaş hesaplama örneği	SELECT AGE(NOW(), '2000-06-15');	25 years 4 mons 5 days

◆ Epoch (Unix Timestamp)

Fonksiyon	Açıklama	Örnek Kullanım	Örnek Çıktı
EXTRACT(EPOCH FROM NOW())	Şu anki zamanı saniye cinsinden verir	SELECT EXTRACT(EPOCH FROM NOW());	1730050000
TO_TIMESTAMP(epoch)	Epoch → Timestamp	SELECT TO_TIMESTAMP(1730050000);	2025-10-20 22:45:00+03

◆ Örnekler

```
-- 1. Yarının tarihi
SELECT CURRENT_DATE + INTERVAL '1 day';

-- 2. 10 gün sonra saat 12:00
SELECT CURRENT_DATE + INTERVAL '10 days' + TIME '12:00';

-- 3. Haftanın gününü öğren
SELECT TO_CHAR(NOW(), 'Day');

-- 4. Bugün Pazartesi mi?
SELECT EXTRACT(DOW FROM CURRENT_DATE) = 1;

-- 5. Ayın kaçınıcı haftası
SELECT EXTRACT(WEEK FROM CURRENT_DATE);

-----

SELECT *
FROM tablo_ad1
```

```
WHERE EXTRACT(YEAR FROM doğum_tarihi) = 1990;
-- Bu sorgu, doğum tarihi 1990 olan tüm kayıtları getirir.

-----

SELECT *
FROM tablo_adı
WHERE EXTRACT(YEAR FROM doğum_tarihi) IN (1985, 1990, 1995);
-- Bu sorgu, doğum tarihi 1985, 1990 veya 1995 olan tüm kayıtları getirir.

-----

SELECT *
FROM tablo_adı
WHERE doğum_tarihi BETWEEN '1980-01-01' AND '1990-12-31';
-- Bu sorgu, doğum tarihi 1980 ile 1990 yılları arasında olan tüm kayıtları getirir.
/*
AGE() Fonksiyonu: Eğer doğum tarihinden yaş hesaplamak isterseniz, AGE() fonksiyonunu
kullanabilirsiniz. Bu fonksiyon, iki tarih arasındaki farkı hesaplar.
*/
```

PostgreSQL Metin (String) Fonksiyonları

[↑ Başa Dön...](#)

◆ Temel Fonksiyonlar

Fonksiyon	Açıklama	Örnek	Çıktı
<code>LENGTH(text)</code>	Metindeki karakter sayısını döner (byte sayabilir).	<code>SELECT LENGTH('Ahmet');</code>	5
<code>CHAR_LENGTH(text)</code> veya <code>CHARACTER_LENGTH(text)</code>	Gerçek karakter sayısını döner (UTF8 güvenli).	<code>SELECT CHAR_LENGTH('Çağrı');</code>	5
<code>LOWER(text)</code>	Tüm harfleri küçük yapar.	<code>SELECT LOWER('AHMET');</code>	ahmet
<code>UPPER(text)</code>	Tüm harfleri büyük yapar.	<code>SELECT UPPER('ahmet');</code>	AHMET
<code>INITCAP(text)</code>	Her kelimenin ilk harfini büyük yapar.	<code>SELECT INITCAP('ahmet bedir');</code>	Ahmet Bedir
<code>REVERSE(text)</code>	Metni ters çevirir.	<code>SELECT REVERSE('Ahmet');</code>	temhA

◆ Alt String Alma

Fonksiyon	Açıklama	Örnek	Çıktı
<code>SBSTRING(text FROM start FOR count)</code>	Belirtilen aralıktaki karakterleri döner.	<code>SELECT SUBSTRING('Ahmet' FROM 2 FOR 3);</code>	hme
<code>LEFT(text, n)</code>	Soldan n karakter döner.	<code>SELECT LEFT('Ahmet', 2);</code>	Ah
<code>RIGHT(text, n)</code>	Sağdan n karakter döner.	<code>SELECT RIGHT('Ahmet', 2);</code>	et

◆ Metin Birleştirme

Fonksiyon	Açıklama	Örnek	Çıktı
CONCAT(a, b, c...)	Değerleri birleştirir.	SELECT CONCAT('Postgre', 'SQL');	PostgreSQL
CONCAT_WS(delimiter, a, b, c...)	Araya ayraç koyarak birleştirir.	SELECT CONCAT_WS('-', 'Ahmet', 'Bedir');	Ahmet-Bedir
a b	Metin birleştirme operatörü.		

◆ Arama ve Karşılaştırma

Fonksiyon / Operatör	Açıklama	Örnek	Çıktı
POSITION(sub IN text)	Alt dizinin pozisyonunu döner.	SELECT POSITION('m' IN 'Ahmet');	3
LIKE	Desene göre eşleşme	SELECT 'Ahmet' LIKE 'Ah%';	true
ILIKE	Harf duyarsız eşleşme	SELECT 'ahmet' ILIKE 'AH%';	true
~	Regex (büyük/küçük duyarlı)	SELECT 'ahmet' ~ '^[a-z]+\$';	true
~*	Regex (büyük/küçük duyarsız)	SELECT 'Ahmet' ~* 'ahmet';	true

◆ Metin Değiştirme ve Temizleme

Fonksiyon	Açıklama	Örnek	Çıktı
REPLACE(text, from, to)	Metin içindeki parçayı değiştirir.	SELECT REPLACE('ahmet', 'a', 'o');	ohmet
TRIM(text)	Baştaki ve sondaki boşlukları temizler.	SELECT TRIM(' ahmet ');	ahmet
LTRIM(text)	Sadece baştaki boşlukları siler.	SELECT LTRIM(' ahmet');	ahmet
RTRIM(text)	Sadece sondaki boşlukları siler.	SELECT RTRIM('ahmet ');	ahmet
BTRIM(text, chars)	Belirtilen karakterleri baştan ve sondan siler.	SELECT BTRIM('xxahmetxx', 'x');	ahmet

◆ Biçimlendirme ve Dönüştürme

Fonksiyon	Açıklama	Örnek	Çıktı
TO_CHAR(value, format)	Tarih veya sayıyı biçimlendirir.	SELECT TO_CHAR(NOW(), 'YYYY-MM-DD');	2025-10-20
CAST(value AS TEXT)	Veriyi metne dönüştürür.	SELECT CAST(123 AS TEXT);	'123'
CAST(value AS INTEGER)	Metni sayıya dönüştürür.	SELECT CAST('456' AS INTEGER);	456

◆ Faydalı Ek Fonksiyonlar

Fonksiyon	Açıklama	Örnek	Çıktı
SPLIT_PART(text, delimiter, field)	Belirtilen ayraçtan sonra n. parçayı döner.	SELECT SPLIT_PART('ahmet@bedir.com', '@', 1);	ahmet
REPEAT(text, number)	Metni belirtilen kadar tekrarlar.	SELECT REPEAT('Ha', 3);	HaHaHa
LPAD(text, length, fill)	Soldan belirtilen karakterle doldurur.	SELECT LPAD('7', 3, '0');	007
RPAD(text, length, fill)	Sağdan belirtilen karakterle doldurur.	SELECT RPAD('7', 3, '0');	700

◆ Örnek Tablo: öğrenciler

```
CREATE TABLE ogrenciler (  
  id SERIAL PRIMARY KEY,  
  ad VARCHAR(50),  
  soyad VARCHAR(50),  
  email VARCHAR(100),  
  dtarihi DATE  
);  
  
INSERT INTO ogrenciler (ad, soyad, email, dtarihi) VALUES  
( 'Ahmet', 'Bedir', 'ahmet.bedir@example.com', '1988-08-30'),  
( 'Mehmet', 'Kaya', 'mehmet.kaya@example.com', '2013-01-22'),  
( 'Ali', 'Çelik', 'ali.celik@example.com', '1979-04-30');
```

◆ Uzunluk ve Biçim Fonksiyonları

```
SELECT ad, LENGTH(ad) AS karakter_sayisi, UPPER(soyad) AS buyuk_harf  
FROM ogrenciler;
```

ad	karakter_sayisi	buyuk_harf
Ahmet	5	BEDİR
Mehmet	6	KAYA
Ali	3	ÇELİK

◆ Birleştirme (Concatenation)

```
SELECT ad || ' ' || soyad AS tam_ad  
FROM ogrenciler;
```

tam_ad
Ahmet Bedir
Mehmet Kaya

tam_ad
Ali Çelik

♦ Belirli Kısmı Alma

```
SELECT ad, SUBSTRING(email FROM 1 FOR 5) AS mail_parcasi
FROM ogrenciler;
```

ad	mail_parcasi
Ahmet	ahmet
Mehmet	mehme
Ali	ali.c

♦ Ayraçla Bölme (SPLIT_PART)

```
SELECT ad, SPLIT_PART(email, '@', 1) AS kullanıcı_adi
FROM ogrenciler;
```

ad	kullanıcı_adi
Ahmet	ahmet.bedir
Mehmet	mehmet.kaya
Ali	ali.celik

♦ Değiştirme (REPLACE)

```
SELECT ad, REPLACE(email, '.com', '.org') AS yeni_email
FROM ogrenciler;
```

ad	yeni_email
Ahmet	ahmet.bedir@example.org
Mehmet	mehmet.kaya@example.org
Ali	ali.celik@example.org

◆ Trim ve Temizleme

```
SELECT TRIM('  ' || ad || ' ') AS temiz_ad
FROM ogrenciler;
```

temiz_ad
Ahmet
Mehmet
Ali

◆ Pad (Soldan veya Sağdan Doldurma)

```
SELECT ad, LPAD(id::text, 3, '0') AS kod
FROM ogrenciler;
```

ad	kod
Ahmet	001
Mehmet	002
Ali	003

◆ Küçük / Büyük Harf Dönüştürme

```
SELECT INITCAP(LOWER(ad || ' ' || soyad)) AS duzgun_isim
FROM ogrenciler;
```

duzgun_isim
Ahmet Bedir
Mehmet Kaya
Ali Çelik

◆ Regex Arama (desen kontrolü)

```
SELECT ad, email
FROM ogrenciler
WHERE email ~ '^[a-z]+\.';
```

ad	email
Ahmet	ahmet.bedir@example.com
Mehmet	mehmet.kaya@example.com
Ali	ali.celik@example.com

◆ Biçimlendirme (TO_CHAR)

```
SELECT ad, TO_CHAR(NOW(), 'YYYY-MM-DD HH24:MI') AS kayit_tarihi
FROM ogrenciler;
```

ad	kayit_tarihi
Ahmet	2025-10-20 14:37
Mehmet	2025-10-20 14:37
Ali	2025-10-20 14:37

◆ Tarih Biçimlendirme (TO_CHAR)

```
SELECT ad, TO_CHAR(dtarihi, 'DD.MM.YYYY') AS dogum_tarihi FROM ogrenciler;
```

ad	dogum_tarihi
Ahmet	30.08.1988
Mehmet	22.01.2013
Ali	30.04.1979

PostgreSQL Kullanıcı Yönetimi

[↶ Başa Dön...](#)

```
postgres=# ALTER USER postgres PASSWORD 'parola';
ALTER ROLE
```

Yukarıdaki komut ile `postgres` süper kullanıcı hesabının parolasını sıfırlamış olursun. Mevcut normal kullanıcıya parola atamak / değiştirmek için `ALTER USER user WITH PASSWORD 'new_password;` komutu kullanılır.

- `\du` : Komutu ile mevcut kullanıcılar listelenir.
- Oturum açıkken kullanıcı değiştirmek için:

```
postgres=# \c db_name user
```

- `CREATE USER new_user;` : Varsayılan olarak login yetkisi olan bir kullanıcı oluşturur.
- `CREATE ROLE new_user;` : Nologin bir kullanıcı oluşturur.

```
postgres=# CREATE ROLE yildirim;  
CREATE ROLE  
postgres=# CREATE USER bilgem;  
CREATE ROLE  
postgres=# \du
```

List of roles		
Role name	Attributes	Member of
yildirim	Cannot login	{ }
bilgem		{ }
postgres	Superuser, Create role, Create DB, Replication, Bypass RLS	{ }

Kullanıcı oluşturulurken özellikde (attribute) belirlenebilir:

```
postgres=# CREATE ROLE deploy SUPERUSER LOGIN;  
CREATE ROLE
```

Kullanılabilecek attribute'lar:

```
LOGIN  
SUPERUSER  
CREATEDB  
CREATEROLE  
REPLICATION LOGIN  
PASSWORD
```

Ya da sonradan değiştirilir:

```
postgres=# ALTER ROLE deploy NOSUPERUSER CREATEDB;  
ALTER ROLE
```

- `CREATE USER new_user WITH PASSWORD 'parola';` : Yeni bir kullanıcı oluşturur ve ona şifre verir.
- `CREATE USER new_user WITH PASSWORD 'parola' CREATEDB;` : Yeni kullanıcı oluşturur ve veritabanı oluşturma yetkisi de verir.
- `CREATE DATABASE db_name OWNER user;` : İsmi verilen kullanıcıya veritabanı oluşturmak için kullanılır.
- `DROP USER user;` : Kullanıcı silmek için kullanılır. Silinmek istenen rol kullanımda ise önce

her bir veritabanında bu rolün sahiplendiği nesneler başka rollere devredilir ya da silinir, sonra kullanıcı silinir.
